

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Людмила Танова Танкова, дмн, УМБАЛ „Царица Йоанна-ИСУЛ”,
Клиничен център по гастроентерология, Медицински Университет – София

Относно: Дисертационен труд за присъждане на научна и образователна степен “Доктор” на тема: „Увреждания на черния дроб при интравенозни хероиномани – клинични, биохимични, серологични и морфологични проучвания”

Въз основа на Заповед № 682/27.03.2018 на Ректора на МУ-Плевен съм определена за член на НЖ по процедура за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ на **д-р Десислава Любомирова Павлова**, Началник отделение по Клинична гастроентерология и хепатология към УМБАЛ «Д-р Георги Странски», Плевен.

Актуалност на научната разработка: Хероиновата наркомания е изключително сложна и болезнена тема за обществото и здравеопазването. Интравенозните наркомани продължават да бъдат основна рискова група за разпространение на хепатит С. В световен мащаб е ограничен броят на морфометричните чернодробни проучвания, част от които са провеждани само в експериментални условия. Представената научна разработка проучва отклоненията в биохимичните, серологични и морфологични характеристики на чернодробните увреждания при хероиновите наркомани.

Структура на дисертационния труд: Представеният труд съдържа 126 страници, разпределени целесъобразно. Библиографията включва 198 литературни източника, от които 47 на кирилица и 151 на латиница. Около една трета от цитираните публикации са от последните 5 години. Разработката е онагледена с 46 таблици, 21 фигури и 3 приложения.

Литературният обзор е написан компетентно и изчерпателно. Проличава много доброто познаване на глобалния проблем – хероиновата наркомания и последвалите сериозни здравни щети.

Целта на дисертацията е да се анализират биохимичните, морфологични и серологични промени, свързани с чернодробните увреждания при интравенозни хероиново зависими от Плевенския регион. За изпълнение на посочената цел са формулирани **5 задачи**.

Материал и методи: Изследвани са общо 93 хероинозависими пациенти от Плевенския регион, включени в научни проекти, финансирани от Медицинския Университет - Плевен. Представени са 4 групи пациенти. При първата група са изследвани 10 хероинозависими пациенти с хепатит С, както и контролна група от пациенти с хепатити С и В без данни за хероинова злоупотреба, при които са осъществени хистоморфологични и морфометрични проучвания. При морфометричните измервания (среден размер и площ на хепатоцитите и техните ядра) са използвани съвременни методи, включително компютър-асистирана морфометрия. При втората група пациенти – 32 хероиново зависими пациенти освен стандартни лабораторни чернодробни показатели са изследвани и промени в нивата на феритин, вит В12 и фолиева киселина. Включена е и контролна група – здрави доброволци и пациенти с хроничен хепатит С. В третата група пациенти са проведени серологични проучвания при 34 лица интравенозни хероиномани с хроничен хепатит С и В, както и контролна група от 97 пациенти с хронични чернодробни заболявания без злоупотреба с наркотични средства. Четвъртата група пациенти е представена от 17 зависими лица с хероинова употреба, при които е изследвана вирусна репликация.

Приложени са адекватни статистически методи. За моделиране и прогнозиране на корелационните зависимости за използвани регресионни модели.

Резултатите са представени с адекватна статистическа обработка и са добре онагледени с таблици, графики и снимки на патохистологични препарати със съответни хистохимични оцветявания. Установена е корелация м/у продължителността на хероиновата злоупотреба и средния диаметър и площ на ядрата на хепатоцитите при хероиномани с хроничен хепатит С. Промените в серумните нива на Вит. В12, фолати и феритин не са специфични за хероиновите наркомани. Интензитетът на морфологичните промени в черния дроб нараства с увеличаване продължителността на хероиновата злоупотреба.

Изводи и приноси на дисертационния труд: Изводите на д-р Десислава Павлова по темата на научната разработка са 9. Базират се на получените резултати и компетентното им анализиране. Посочените приноси в дисертационния труд, с които съм съгласна, са с научно-приложно значение.

Авторефератът отразява точно съдържанието на дисертационния труд в рамките на 45 страници. Както дисертационният труд, така и авторефератът са написани на перфектен български език.

Критични бележки: Без да намаляват стойността на дисертационния труд бих отбелязала следните критични бележки:

1. Към задачите на дисертационния труд липсва анализването на клиничните особености на чернодробните увреждания при зависимите пациенти или в заглавието да отпадне думата „клинични“ и да остане само биохимични, серологични и морфологични проучвания.
2. За изпълнение на последната задача въпреки, че са коментирани в обсъждането, мерките при хероиновите наркомани за ограничение на разпространението на хепатит С и В не са отделно систематизирани.
3. Има разностилие в описанието на библиографската справка.

В заключение в качеството ми на член на Научното жури, считам, че представеният труд е ценна разработка с научно приложно значение в областта на хепатологията. Решаването на проблема с хероиновата наркомания изисква мултидисциплинарен подход и гастроентерологичната специалност дава своя принос в решаването на този болезнен социален и здравен проблем.

С убеденост гласувам положително и препоръчвам на уважаемото жури да присъди на д-р Десислава Любомирова Павлова научната и образователна степен „доктор“.

20.05.2018

София

проф. д-р Людмила Танкова, дмн.

